

T.C.
ADALET BAKANLI I
Adli Destek ve Ma dur Hizmetleri Dairesi Ba kanlı ı

Sayı : E-27239794-805.01-40/362

12.02.2025

Konu : Çocuk Teslimi ve Çocukla Ki isel li ki
Kurulmasına li kin Kararların Yerine
Getirilmesinde Ö retmenlerin
Görevlendirilme Usulü

..... CUMHUR YET BA SAVCILI INA

- İlg i : a) 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24.01.2025 tarihli ve 2025/45 Muh. sayılı yazısı.
b) Ma dur Hakları Danı ma Kurulu Üçüncü Toplantısı Karar Tutana ı.
c) 26.02.2024 tarihli ve E-37527827-050.03-22/389 sayılı yazımız.
d) Milli E itim Bakanlı ının 06.09.2024 tarihli ve 10096465-050.03-113509835 sayılı yazısı.

Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerinde görev alan uzman ve ö retmenlerin göreve gelmedikleri ya da itiraz ettikleri takdirde nasıl bir i lem yapılaca ı ve nasıl bir yaptırımla kar ı kar ıya kalacakları hususunda görü bildirilmesi talebini içeren ilgi yazı incelendi.

Bilindi i üzere; 30.11.2021 tarihli ve 31675 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 7343 sayılı cra ve flas Kanunu le Bazı Kanunlarda De i iklik Yapılması Hakkında Kanunun 39 ila 55 inci maddeleriyle 2004 sayılı cra ve flas Kanunu, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun ve ilgili di er mevzuatta yapılan de i iklikle 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa "Çocuk Teslimi ve Çocukla Ki isel li ki Kurulması" ba lı ı altında çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair i lemlere yönelik düzenlemelerin yer aldı ı Dördüncü Kısım eklenmi , mevcut Dördüncü Kısım Be inci Kısım olarak teselsül ettirilmi tir.

Anılan hükümler ile çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulmasına ili kin yürütülecek i ve i lemlerin belirlenen teslim mekanlarında adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlükleri (ADM), bu müdürlüklerin bulunmadı ı yerlerde ise Bakanlıkça belirlenen hukuk mahkemeleri yazı i leri müdürlükleri tarafından yerine getirilmesi öngörölmü tür.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun;

"Görevli ve yetkili birim" kenar ba lıklı 41/A maddesinde, "(1) Çocuk teslimi veya çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararları, çocu un üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlı ınca kurulan adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlüklerince bu Kısım hükümlerine göre yerine getirilir.

(2) Müdürlüklerde müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve personel ile psikolog, pedagog ve sosyal çalı macı Adalet Bakanlı ı tarafından görevlendirilir.

(3) Müdürlük bulunmayan yerlerde bu Kısım kapsamında yer alan görevler, Adalet Bakanlı ınca belirlenen hukuk mahkemeleri yazı i leri müdürlü ü tarafından yerine getirilir.

(4) İlam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde çocu un yerle im yeri müdürlü ü yetkilidir.

(5) İlam ve tedbir kararları müdürlük tarafından görevlendirilen psikolog, pedagog, sosyal

çalı macı, çocuk geli imci ve rehber ö retmen gibi uzmanlar, uzmanın bulunmadı ı yerlerde ise ö retmen marifetiyle yerine getirilir.

(6) lam ve tedbir kararlarını yerine getirmek için müdürlü ün talebi üzerine, valilikler tarafından kamu kurum ve kurulu larında görevli, be inci fıkrada belirtilen uzmanların yer aldı ı bir görevli listesi olu turulur. Bu uzmanların yeterli sayıda olmaması hâlinde ö retmenler de listeye dâhil edilir. Bu listede yer alan uzman ve ö retmenlerin görev yapacakları yer ve tarihler müdürlükler tarafından belirlenir.",

04.08.2022 tarihli ve 31913 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Çocuk Teslimi ve Çocukla Ki isel li ki Kurulmasına li kin lam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmeli in;

"Tanımlar" kenar ba lıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d), (f), (g), (ı), (m) ve (n) bentlerinde, "d) Çocuk teslimi: Velayete ili kin verilen ilam veya tedbir kararına istinaden süreklilik arz etmeyen, çocu un yükümlüden alınarak hak sahibine verilmesi sürecini,

...

f) Hak sahibi: Çocuk teslimi i lemlerinde velayet kendisine verilen ki iyi, ki isel ili ki kurulması i lemlerinde ise velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocukla arasında ki isel ili ki kurulan ki iyi,

g) Ki isel ili ki: lam veya tedbir kararına istinaden velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan anne ve babanın ya da di er ki ilerin çocukla sınırlı bir süre görü mesi veya birlikte kalması sürecini,

...

ı) Müdürlük: Adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlü ünü,

...

k) Teslim mekânı: Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirildi i çocuk dostu olarak düzenlenen ortamları,

...

m) Uzman: Adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde psikolog, pedagog ve sosyal çalı macı olarak çalı anlar ile müdürlü ün talebi üzerine valilikler tarafından hazırlanan listede bulunan kamu kurum ve kurulu larında görevli psikolog, pedagog, sosyal çalı macı, çocuk geli imci ve rehber ö retmenleri,

n) Yükümlü: Çocuk teslimi veya çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararı gere ince çocu u teslim etmesi gereken ki iyi, ifade eder.",

"Müdürün görevleri" kenar ba lıklı 14 üncü maddesinde; "(1) Müdürün çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerine ili kin görevleri unlardır:

a) Bu i ve i lemlerde görev alan uzman ve ö retmenlere dosya tevzi etmek.

b) 42 nci madde uyarınca uzman veya ö retmenler tarafından yapılan bildirim üzerine dosyayı i lemden kaldırmak ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar vermek.

c) Çocu un yerle im yerinin ba ka bir müdürlü ün yetki alanına girecek ekilde de i mesi hâlinde dosyanın kapatılarak ilgili yer müdürlü üne gönderilmesini sa lamak.

ç) Tebligat i lemlerinin gecikmeksizin yapılmasını sa lamak.

d) ve i lemlerin aksatılmadan yürütülmesini temin etmek üzere müdür yardımcısı, uzman, ö retmen ve di er personelin i birli i içerisinde etkili ve verimli bir ekilde çalı malarını sa lamak.

e) Valilikler tarafından olu turulan listede yer alan uzman ve ö retmenlerin görev yapacakları yer ve tarihleri belirlemek.

f) Teslim mekânlarının çocu un üstün yararına uygun ekilde i leyi ine ili kin gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili kurum ve kurulu larla koordinasyonu sa lamak.

g) Teslim mekânlarıyla ilgili personel, donanım ve diğer ihtiyaçları belirleyerek ilgili kurum ve kurulu lara iletilmek üzere ba savcılı a sunmak.

) Güvenlikle ilgili gecikmeksizin kolluk birimleriyle irtibat kurarak önlem alınmasını talep etmek, gerekmesi hâlinde durumu derhâl ba savcılı a bildirmek.

h) Yapılan çalı malar, kar ıla ılan sorunlar ve tespit edilen ihtiyaçlar konusunda Ba kanlı ı bilgilendirmek.

1) Mevzuatla veya Ba kanlıkça verilen di er görevleri yapmak.”,

"Uzman ve ö retmenlerin görevleri" kenar ba lıklı 17 nci maddesinde;“(1) Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerinde görev alan uzman ve ö retmenlerin görevleri unlardır:

a) Yükümlünün çocu u teslim mekânına getirmesi hâlinde çocu un hak sahibine teslim edilmesine yönelik i lemleri gerçekle tirmek.

b) lem öncesinde hak sahibi ve yükümlü ile ayrı ayrı görü erek sürece ili kin bilgilendirme yapmak.

c) Çocu u bu sürece hazırlamak, kaygı düzeyini dü ürmek amacıyla çocukla görü me yapmak.

ç) Çocu un örselenmesine neden olabilecek durumların tespiti hâlinde ilgili mevzuat ve mesleki sınırlar çerçevesinde gerekli önlemleri almak.

d) Yükümlünün çocuk teslimine ili kin ilam veya tedbir kararına dair emrin gere ini yerine getirmedi i durumlarda, çocu un bulundu u adrese gidilerek alınan çocu u hak sahibine teslim etmek.

e) Çocuk teslimi veya ki isel ili ki sürecinde çocu un yerle im yerinin de i mesi nedeniyle ba ka bir müdürlü ün yetki alanına girdi inin ö renilmesi hâlinde dosyanın kapatılarak ilgili yer müdürlü üne gönderilmesi için müdüre bildirimde bulunmak.

f) Mevzuatla verilen di er görevleri yerine getirmek.”,

"Uzman ve ö retmen listesi olu turulması" kenar ba lıklı 19 uncu maddesinde;“(1) Çocuk teslimi veya çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi için müdürlü ün ba savcılık aracılı ıyla talebi üzerine valilikler tarafından kamu kurum ve kurulu larında görevli psikolog, pedagog, sosyal çalı macı, çocuk geli imci ve rehber ö retmen gibi uzmanların yer aldı ı bir liste olu turulur. Uzmanların yeterli sayıda olmaması hâlinde ö retmenler de listeye dâhil edilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldü ü üzere, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yapılan düzenlemeler gere i çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi için adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlü ünün talebi üzerine, valilikler tarafından kamu kurum ve kurulu larında görevli psikolog, pedagog, sosyal çalı macı, çocuk geli imci ve rehber ö retmen gibi uzmanların, bu uzmanların yeterli sayıda olmaması halinde ö retmenlerin de dahil edildi i bir görevli listesi olu turulmaktadır. Bu listede yer alan uzman ve ö retmenlerin görev yapacakları yer ve tarihler müdürlükler tarafından belirlenmektedir

Adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlü ü, ihtiyaç duydu unda valilikler tarafından olu turulan listede bulunan uzman veya ö retmenleri, çocuk teslimi veya çocukla ki isel ili ki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararını yerine getirmesi için görevlendirebilmektedir. Anılan listede yer alıp adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlü ü tarafından görevlendirilen uzmanın veya ö retmenin, çocuk teslimi veya ki isel ili kiyi gerçekle tirmesi halinde ya da ilamın gere inin yerine getirilemedi ine dair tutanak tutması ve gerekti inde suç duyurusunda bulunması halinde çocuk görü me merkezlerindeki görevi tamamlanmaktadır. Bu bakımdan adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlü ü tarafından görevlendirilen uzman veya ö retmenlerin, çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerine ili kin kamu görevlerinin gere ini yerine getirmesi gerekmektedir. Aksi tutum ve davranı lar, ilgililer hakkında idari soru turma ba latılmasına neden olabilece i gibi 5271 sayılı Ceza Muhakemesi

Kanununun 161 inci maddesinin be inci fıkrası uyarınca Cumhuriyet ba savcılı ı tarafından do rudan adli soru turma ba latılmasına da sebebiyet verebilecektir.

Bununla birlikte, 63 sayılı Suç Ma durlarının Desteklenmesine Dair Cumhurba kanlı ı Kararnamesinin 12 nci maddesi ile 30.04.2021 tarihli ve 31470 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Adli Destek ve Ma dur Hizmetleri Yönetmeli inin 8 inci maddesi uyarınca adli deste e ihtiyaç duyan ki ilere ve suç ma durlarına yönelik sunulan hizmetlerin etkinli ini ve verimlili ini artırmak, hizmet sunumunda kar ıla ılan sorunların çözümüne ili kin önerilerde bulunmak ve sunulan hizmetin koordinasyonunu sa lamak amacıyla ilgili kurum ve kurulu ların temsilcilerinin katılımıyla Danı ma Kurulu olu turulması ve her takvim yılında en az bir kez toplanması öngörölmü tür. Bu do rultuda, ilgili kurumların temsilcilerinin katılımıyla olu turulan **Ma dur Hakları Danı ma Kurulunun üçüncü toplantısı 16.10.2023 tarihli toplantısında;** "7-Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerinde görevlendirilmek üzere listelerde yer alan personelin söz konusu i lemler nedeniyle adli ve idari soru turmaya muhatap olmamaları amacıyla gerekli dikkat ve özeni göstermeleri hususunda ta ra birimlerine duyuru yapılması" hususu karara ba lanmı tır. .

Anılan toplantıda alınan karardan sonra ilgi (c) yazı ile valilikler tarafından olu turulan görevli listesinde yer alan psikolog, pedagog, sosyal çalı macı, çocuk geli imci ve rehber ö retmen gibi uzmanın ya da ö retmenin görevlendirilmesi durumunda söz konusu i lemler için görev yerinde hazır bulunması ve görevini dikkat ve özenle yerine getirmesi gerekti i, görevin gere ini yerine getirmemesi veya ihmali halinde Cumhuriyet ba savcılı ı tarafından hakkında do rudan adli soru turma ba latılabilece i gibi ba lı bulundu u kurum tarafından disiplin soru turması açılmasının da söz konusu olabilece i konusunda Aile ve Sosyal Hizmetler, Gençlik ve Spor, ç i leri, Milli E itim ve Sa lık Bakanlıkları tarafından il ve ilçe müdürlüklerine duyurulması hususunda gere inin yapılması istenmi tir. Bu kapsamda, Milli E itim Bakanlı ı tarafından ilgi (d) yazı ile Ma dur Hakları Danı ma Kurulunun üçüncü toplantısında alınan kararlar do rultusunda çalı malar yürütöldü ü belirtilmi tir.

Bu itibarla;

1- Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerinin yerine getirilmesi sürecinde ADM uzmanları ile valilikler tarafından olu turulan görevli listelerinde yer alan uzman ve ö retmenlere dosya tevzi i lemlerinin ilgisine göre ADM müdürleri veya Bakanlıkça belirlenen hukuk mahkemeleri yazı i leri müdürleri tarafından yapılması gerekti i, müdürlerin dosya tevzi ederken i ve i lemlerin aksatılmadan yürütölmesini ve personelin i birli i içerisinde etkili ve verimli bir ekilde çalı masını gözetmesi gerekti i,

2- Çocuk teslimi ve çocukla ki isel ili ki kurulması i lemlerinin yerine getirilmesi sürecinde kendisine dosya tevzi edilen uzman ve ö retmenlerin bu görevi kabul etmeyebileceklerine dair herhangi bir düzenleme mevzuatta yer almadı ndan söz konusu süreçte görev alınmasında gönüllölük esasının bulunmadı ı, görevlendirilme durumunda söz konusu i lemler için görev yerinde hazır bulunması ve görevini dikkat ve özenle yerine getirmesi gerekti i, görevin gere ini yerine getirmemesi veya ihmali halinde Cumhuriyet ba savcılı ı tarafından hakkında do rudan adli soru turma ba latılabilece i gibi ba lı bulundu u kurum tarafından disiplin soru turması açılmasının da söz konusu olabilece i,

De erlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesi ile bu cevabi yazının görü talebine istinaden 2. Asliye Hukuk Mahkemesine iletilmesi hususunda,

Gere ini rica ederim.

Meral GÖKKAYA

Hâkim

Bakan a.

Ba kan

